

KØBENHAVNS KOMMUNE
Socialforvaltningen

NOTAT

08-04-2009

Sagsnr.
2009-15759

Dokumentnr.
2009-163636

*Årsrapport for
Tilsynsvirksomheden 2008
i Socialforvaltningen*

Indholdsfortegnelse:

<u>1. Indledning</u>	3
<u>1.1. Lovgrundlag</u>	3
<u>1.2. Formål</u>	3
<u>1.3. Årlig afrapportering til Socialudvalget</u>	3
<u>1.4. Udlicitering af tilsyn</u>	3
<u>2. Generelt om tilsynets omfang, indhold og form i 2008</u>	4
<u>2.1. Tilsynets omfang</u>	4
<u>2.2. Tilsynets indhold</u>	4
<u>2.3. Tilsynets form</u>	5
<u>2.4. Forberedelse af tilsyn</u>	6
<u>2.5. Gennemførelse af tilsyn</u>	6
<u>2.6. Høring og udarbejdelse af tilsynsrapport</u>	7
<u>2.7. Opfølgning og løbende samarbejde</u>	7
<u>3. Sammenfatning</u>	8
<u>4. Tilsyn på handicapområdet</u>	11
<u>4.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser</u>	11
<u>4.2. Statistik for tilsyn 2008</u>	13
<u>4.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008</u>	13
<u>4.3.1. Råd og vejledninger</u>	13
<u>4.3.2. Henstillinger</u>	15
<u>4.3.3. Påbud</u>	16
<u>5. Tilsyn på psykiatriområdet</u>	16
<u>5.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser</u>	16
<u>5.2. Statistik for tilsyn 2008</u>	19
<u>5.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008</u>	20
<u>5.3.1. Råd og vejledninger</u>	20
<u>5.3.2. Henstillinger</u>	21
<u>5.3.3. Påbud</u>	22
<u>6. Tilsyn på børneområdet</u>	23
<u>6.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser</u>	23
<u>6.2. Statistik for tilsyn 2008</u>	24
<u>6.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008</u>	25
<u>6.3.1. Råd og vejledninger</u>	25
<u>6.3.2. Henstillinger</u>	26
<u>6.3.3. Påbud</u>	27
<u>7. Tilsyn på krisecentre</u>	27
<u>7.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser</u>	27
<u>7.2. Statistik for tilsyn 2008</u>	28
<u>7.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008</u>	29
<u>7.3.1. Råd og vejledninger</u>	29
<u>7.3.2. Henstillinger</u>	29
<u>7.3.3. Påbud</u>	30

Bilag vedlagt årsrapporten:

1. Oversigt over tilbud med socialfagligt tilsyn 2008
2. Skabelon (Tilsynsrapport)
3. Hjælpeguide (manual)

1. Indledning

1.1. Lovgrundlag

Det fremgår af reglerne i retssikkerhedsloven §§ 15-16, at kommunen skal føre tilsyn med de tilbud de opretter, driver eller har indgået driftsoverenskomst med. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddet og den måde opgaven udføres på.

1.2. Formål

Af Socialministeriets (nu Indenrigs- og Socialministeriet) vejledning af 3. oktober 2006 om retssikkerhed og administration på det sociale område pkt. 362 fremgår, at formålet med at føre tilsyn med tilbuddene er:

- At påse, at borgerne får den hjælp, som de har ret til efter loven og efter de beslutninger, som kommunalbestyrelsen har truffet.
- At hjælpen er tilrettelagt og bliver udført på en faglig og økonomisk forsvarlig måde.
- At forebygge ved at gribe korrigerende ind før mindre problemer udvikler sig til alvorligere problemer.

1.3. Årlig afrapportering til Socialudvalget

Det fremgår af ”Orientering om forretningsgange for tilsynsarbejdet” tiltrådt af direktionen den 6. juni 2006, at Socialudvalget en gang årligt skal orienteres om resultaterne af tilsynsarbejdet og om iværksatte initiativer.

Socialforvaltningens Kvalitets- og Tilsynskontor har i årene 2006-2008 varetaget forvaltningens tilsynsopgave. Fra og med tilsynsåret 2009 er opgaven udliciteret til en ekstern leverandør, jf. pkt. 1.4.

Socialudvalget er orienteret om tilsynsvirksomheden 2006 og 2007 på udvalgmøder henholdsvis den 30. maj 2007 og 25. juni 2008. Orientering om tilsynsvirksomheden 2008 fremlægges med nærværende årsrapport.

1.4. Udlicitering af tilsyn

Med baggrund i Socialudvalgets beslutning i december 2007 og det efterfølgende udbud omkring tilsynsopgaven, har Revas Aps med virkning fra 1. marts 2009 overtaget driftsopgaven med udførelse af forvaltningens tilsyn for årene 2009-2011. Selve myndighedsopgaven i forbindelse med opfølgning på tilsyn m.v. ligger fortsat i Socialforvaltningen og kan lovgivningsmæssigt ikke udliciteres til en privat leverandør.

2. Generelt om tilsynets omfang, indhold og form i 2008

2.1. Tilsynets omfang

Socialforvaltningens Kvalitets- og Tilsynskontor har i 2008 ført tilsyn med bo- og dagtilbud for voksne handicappede og psykisk syge, bofællesskaber, døgn- og dagtilbud for børn og unge, opholdssteder, krisecentre, domsanbragte udviklingshæmmede lovovertrædere, nødboliger, plejeboliger for demente og for psykisk syge misbrugere.

Nedenfor er optrykt en samlet oversigt over tilsyn 2008 samt antal bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn i form af råd og vejledninger, henstillinger og påbud.

	Tilbud, hvor der blev ført tilsyn for 2008	Tilsynsbesøg*	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	Bemærkninger i alt	Gennemsnitlig antal bemærkninger pr. tilbud
Handicapområdet	64	71**	91	15	1	107	1,67
Psykatriområdet	44*	58**	98	47	0	145	3,30
Børneområdet	37	46**	82	33	2	117	3,16
Krisecentre	7	7	10	0	0	10	1,43
I alt	152	182	281	95	3	379	2,49

* Tilsyn udført på 18 bofællesskaber er medregnet som 5 tilsyn, da de dækker 5 byområder (Vesterbro, Østerbro, Nørrebro, Brønshøj-Husum-Vanløse og Valby)

** Store steder og steder med afdelinger geografisk spredt er besøgt af flere omgange

2.2. Tilsynets indhold

Tilsynet har i 2008 været en kombination af et dialogbaseret tilsyn og kontrol af faktuelle forhold i forbindelse med tilsynet.

En vigtig effekt af tilsynet har været at skabe, og ikke mindst opretholde, tillid og en positiv dialog med tilbuddene. Således har det været af stor betydning, at tilbuddene anerkender tilsynet og nytteværdien af dette. Dialogen og tilliden er med til at sikre kvaliteten i tilbuddene.

Tilsyn med den socialpædagogiske praksis, indhold og metode har været et væsentligt element i tilsynet, ligesom tilsynets fokus først og fremmest har været at give brugerne mulighed for at udtrykke utilfredshed/tilfredshed med tilbuddet.

Tilsynet har gennemført samtaler med brugere, som har svært ved at udtrykke sig eller som befinder sig i situationer, hvor de er stærkt afhængige af personalet. Det drejer sig om psykotiske tilstande, brugere der er mentalt retarderede, stærkt fysisk handicappede, børn der er anbragt udenfor hjemmet, mennesker der er påvirket af alkohol eller stoffer. Tilsynet har benyttet sig af særlige interview- og samtaleteknikker.

Tilsynet har tillige talt med pårørende om forholdene i tilbuddene. Tilsynet har undersøgt arbejdsmiljøet og personalets kompetencer i forhold til at kunne varetage de behov, som brugerne har.

En anden del af tilsynet har drejet sig om overholdelse af regler og retningslinjer, der er lovmæssigt bestemt, eller som det politiske udvalg har besluttet, at der skal arbejdes efter. Det er blandt andet:

- Velfærdsministeriets retningslinjer for magtanvendelse og indgriben i selvbestemmelsesretten
- Sundhedsstyrelsens vejledning om medicinhandling og sygeplejefaglige optegnelser
- Københavns Kommunes politik i forhold til misbrugsproblemer i de socialpsykiatriske boccetre
- Kvalitetsstandarder for pædagogiske handleplaner, sociale handleplaner
- Samarbejde med hospitaler og social/handicapcentre. Sundhedslovens bestemmelser om patienters retstilling, samtykke og tavshedspligt
- Etablering af beboerråd, centerråd m.m.

2.3. Tilsynets form

Tilsynsvirksomheden har været inddelt i følgende faser:

- Forberedelse
- Gennemførelse af tilsyn
- Høring og rapportskrivning
- Opfølgning

2.4. Forberedelse af tilsyn

Inden tilsynsbesøget er indsamlet informationer om tilbuddet. Det drejer sig blandt andet om udviklingsplaner/kontraktaftaler, sidste års socialfaglige og sundhedsfaglige tilsynsrapporter, magtanvendelserne i tilbuddet og eventuelle klager.

Der er udført et almindeligt årligt tilsyn og herudover akuttilsyn og opfølgningstilsyn, hvis der har været særlige behov og problemstillinger i løbet af året. Det kan f.eks. være henvendelser fra beboere, pårørende eller andre, der har givet anledning til et akuttilsyn, eller forvaltningen i øvrigt er blevet opmærksom på særlige problemstillinger, som har krævet et øget fokus i løbet af året.

Erfaringer har bl.a. vist, at det har stor nytteeffekt for tilbuddet, at de i en akut og ofte kritisk situation får besøg af Tilsynet og her får mulighed for at drøfte situationen. Akuttilsynene har en høj nytteværdi i kritiske sager, idet Tilsynet på en neutral måde går ind og belyser sagen, og eventuelt udreder trådene.

2.5. Gennemførelse af tilsyn

Et tilsyn har bestået af et årligt besøg i tilbuddet af minimum to tilsynskonsulenter. Under besøget har der typisk været samtaler med ledelsen, med grupper af personale uden ledelsen, med personale enkeltvis uden ledelse, med beboere uden personale og med eventuelle pårørende. Herudover har tilsynet besøgt tilbuddets fysiske rammer, enten alene eller vist rundt af ledelse/personale. Gennem samtalerne og besigtigelsen er tilsynet kommet rundt om samtlige relevante temaer i tilbuddet. Tilsynene har været uanmeldte eller anmeldt kort tid før besøget.

Der er anvendt en skabelon ved tilsyn på samtlige tilbud. Skabelonen rummede faktuelle oplysninger om tilsynsbesøget efterfulgt af følgende temaer, som er gennemgået ved det generelle tilsyn:

- Særligt fokus for tilsynsbesøget
- Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning
- Tilbuddets fysiske rammer
- Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren

- Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet
- Brugerindflydelsen i tilbuddet
- Inddragelse af pårørende i tilbuddet
- Magtanvendelse i tilbuddet
- Medicinhåndtering
- Alkohol og stofmisbrug
- Hjælpemidler i tilbuddet
- Personalet i tilbuddet

Nogle temaer er ikke relevante ved alle typer tilbud, hvor det så er blevet noteret i tilsynsrapporten, at temaet ikke er behandlet. Eksempelvis har temaet *Hjælpemidler i tilbuddet* oftest ikke været relevant på tilbud til børn og unge.

Under hvert tema er tilsynet kommet med en generel vurdering, hvorefter der kan gives bemærkninger på 3 niveauer, henholdsvis råd og vejledning, henstilling eller påbud.

2.6. Høring og udarbejdelse af tilsynsrapport

Udkast til tilsynsrapport er sendt til faktisk høring i tilbuddet og i det respektive centrale kontor, hvorunder tilbuddet henhører. Har der været faktuelle rettelser er disse indføjet, inden rapporten er gjort endelig. Når den endelige rapport er sendt ud, er der vedlagt et brev med anmodning om en tids- og handleplan for, hvordan påbud og henstillinger imødekommes.

Det er ikke muligt ved tilsynsbesøg eller andre former for studier af brudstykker af dagligdagen at referere *sandheden* om et tilbud. Tilsynsrapporten er altså et *indblik* i tilstanden på et tilbud.

Herudover rummer tilsynet en hårfin balance mellem objektivitet og subjektivitet. Subjektiviteten er utrolig vigtig for oplevelsen. Det er de konkrete tilsynskonsulenters oplevelse af tilbuddet på lige netop den specifikke dag, der beskrives i tilsynsrapporten. Den struktur eller de rammer, som skabelonen sætter oplevelsen ind i, tilfører objektiviteten i beskrivelsen, hvormed erfaringerne bliver sammenlignelige og kan bruges konstruktivt i forhold til kvalitetssikring af tilbuddene.

2.7. Opfølgning og løbende samarbejde

Det er ledelsen på det enkelte tilbud, som har ansvaret for at følge op på de anbefalinger og eventuelle påbud og henstillinger,

tilsynsrapporten måtte indeholde. Opfølgningen sker med udgangspunkt i den handleplan, tilbuddet har udarbejdet og indsendt.

Det centrale kontor, hvorunder tilbuddet henhører, er i høringsprocessen gjort bekendt med eventuelle påbud og henstillinger samt handleplan. Kontoret har det overordnede driftsansvar for de enkelte tilbud og følger løbende op i forhold til de enkelte tilbud.

3. Sammenfatning

Der er samlet for tilsynsområderne givet færre råd og vejledninger og henstillinger for 2008 end for 2007, mens antallet af påbud fortsat er tilsvarende lavt i 2008 som i 2007. Faldet i det samlede antal bemærkninger vurderes at hænge sammen med, at tidligere års bemærkninger har betydet et øget fokus på tilsynets temaområder på tilbuddene og en fortsat udvikling af kvaliteten på tilbuddene.

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn 2006 - 2008

	Tilbud, hvor der blev ført tilsyn	Tilsynsbesøg	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	Bemærkninger i alt	Gennemsnitlig antal bemærkninger pr. tilbud
2008	152	182	281*	95	3	379	2,49
2007	145	205	323*	107	3	433	2,99
2006	132	165	247	96	10	353	2,67

* Årsagen til det mindre antal tilsynsbesøg i 2008 end i 2007 kan blandt andet henføres til en ændret arbejdstilrettelæggelse i 2008, som har muliggjort gennemførelse af tilsyn i nogle af bofællesskaberne samlet over 1 dag i stedet for at være fordelt over flere dage, som tilfældet var i 2007.

Handicapområdet

Det er Tilsynets generelle vurdering, at der på handicapområdet arbejdes professionelt og målrettet med og omkring brugere og beboere.

Selvom de fleste brugere/beboere generelt trives, er der dog fortsat plads til forbedringer på en række områder. Tilsynet vurderer, at tilbuddene hele tiden bør have fokus på målgruppe og brugersammensætningen i tilbuddene, herunder at der er opmærksomhed på, om der er brugere/beboere, der ikke trives, og som har behov for et andet og mere relevant og hensigtsmæssigt tilbud samt

om der er mulighed for at tilbyde et sådant andet tilbud.

Tilsynet vurderer videre, at der er behov for et særligt fokus på processen med at udvikle det indholdsmæssige i f.eks. dagtilbuddene sammen med brugergruppen, og at der også er behov for fortsat at fokusere på, hvorledes beboerne på bostederne kan tilbydes en aktiv hverdag med såvel sociale som pædagogiske aktiviteter, og som også omfatter weekends o.l.

Der bør desuden fortsat være fokus på vedligeholdelse af inventar, istandsættelse af boligernes værelser og fællesrum samt tilbuddenes generelle oprydning- og rengøringsstandard. Omkring det sidstnævnte er det Tilsynets vurdering, at mange beboere har behov for tilbud om mere hjælp til praktiske gøremål, såsom rengøring og personlig hygiejne.

Tilsynet vurderer endvidere, at der fortsat er behov for fokus på medicinhåndteringen og magtanvendelsesområdet, herunder at medarbejderne i tilbuddene løbende gøres bekendt med regler og retningslinier for områderne.

Det er også Tilsynets vurdering, at der fortsat bør være fokus på personaleomsætningen, herunder på de problemer, der er og har været med at fastholde medarbejdere og rekruttere uddannede medarbejdere.

I pkt. 4 nedenfor er tilsynet på handicapområdet yderligere uddybet.

Psykatriområdet

Det er Tilsynets generelle vurdering, at der arbejdes målrettet med at implementere forvaltningens kvalitetsstandarder og kvalitetsmodel. Det drejer sig især om forholdene vedr. rengøring, personlig hygiejne, medicinhåndtering og pædagogiske handleplaner. Men det har dog endnu været for tidligt at kunne måle effekten heraf i forbindelse med tilsynsbesøgene i 2008.

Det er endvidere Tilsynets vurdering, at de fleste beboere er glade for deres bolig og kontakten til personalet, og at det har stor betydning for beboernes hverdag og trivsel, at der mange steder er udviklet arbejdspladser for beboerne på bostedet, eller at der arbejdes med aktiviteter som f.eks. billedkunst og lignende.

Det er også positivt, at der på flere tilbud arbejdes målrettet med kost og motion. Der er problemer med kosten på nogle bosteder, idet nogle beboere fravælger den fælles madordning, fordi den er for dyr eller fordi beboerne vælger at bruge pengene på f.eks. stoffer og alkohol. Det er Tilsynets vurdering, at der bør være et særligt fokus på madordninger på bostederne.

Tilsynet vurderer også, at den påbegyndte modernisering af boliger, og nye selvstændige boliger til psykiske syge, har betydet en væsentlig forbedret standard. Der er dog stadig mange meget små boliger med fælles bad, toilet og køkken.

Tilbudene er blevet bedre til at diskutere og drøfte den pædagogiske praksis og de pædagogiske handlemuligheder. Recovery-tankegangen er blevet mere indarbejdet i det daglige arbejde, men også andre teorier bliver brugt til at løfte den pædagogiske praksis, for eksempel social færdighedstræning, og relationspædagogik.

Dokumentationen i beboermapperne er generelt forbedret i forhold til 2007. De fleste beboere har nu en pædagogisk handleplan, dog fortsat af noget svingende kvalitet. Det er vigtigt fortsat at have fokus på dette felt.

Der bør også være fokus på, at det sundhedsfaglige arbejde, den psykiatriske behandlingsplan og den psykologiske behandlingsplan, skal blive bedre integreret i en samlet pædagogiske handleplan.

Tilsynet vurderer, at der er stor opmærksomhed på medicinbehandlingsområdet og at personalet er meget omhyggelige med PN medicin og registrering af utilsigtede hændelser.

Der bør fokuseres mere på en struktureret behandling i forhold til misbrug. Det drejer sig primært om manglende viden om Københavns Kommunes misbrugspolitik på bocenterområdet, og manglende implementering af de punkter, der er beskrevet i misbrugspolitikken og i kvalitetsstandarderne på området.

Lovgivningen om magtanvendelse er kendt af langt de fleste ansatte, og nye medarbejdere og vikarer får udleveret Københavns Kommunes pjece på området. Men der er fortsat brug for jævnlige drøftelser af lovgivningen og de pædagogiske dilemmaer, der kan opstå i en hverdag med vanskeligt stillede medborgere.

I pkt. 5 nedenfor er tilsynet på psykiatriområdet yderligere uddybet.

Børneområdet

Det er Tilsynets generelle vurdering, at institutionernes og opholdsstedernes børne- og ungemiljøer og vilkår for den socialpædagogiske virksomhed, arbejdstilrettelæggelsen og udøvelsen af det socialpædagogiske arbejde har en god standard, uanset hvilke særlige målgrupper, der arbejdes med.

Ledelser og personalegruppers arbejde og omsorg for anbragte børn og

unge repræsenterer kyndighed, engagement og en professionel standard, der svarer til kompleksiteten i institutionernes og opholdsstedernes opgaver med børnene og de unge.

Tilsynet vurderer, at der generelt hos de anbragte børn og unge er en rimelig trivsel og en grundlæggende tilfredshed med deres vilkår og ophold på institutionen samt personalets omsorg for dem. Hos forældrene til de anbragte børn og unge er der ligeledes generelt en tilfredshed med institutionernes omsorg og behandling af deres børn. Der er dog fortsat i nogle institutioner og opholdssteder behov for at arbejde videre med bruger- og pårørendeindflydelse i form af f.eks. etablering af børne-, unge- og forældreråd.

I løbet af de senere år er det blevet mere almindeligt, at der iblandt børn og unge, der er anbragt udenfor hjemmet, er børn og unge, der sideløbende med den socialpædagogiske behandling, er i en lægeordineret medicinbehandling. I næsten samtlige institutioner og opholdssteder er der medicinerede børn og unge. I enkelte døgninstitutioner er næsten samtlige børn og unge medicinerede. Det er Tilsynets vurdering, at der er behov for fokus på medicin håndteringen, da der på en række institutioner og opholdssteder fortsat er problemer med at forstå og praktisere medicin håndteringen på en tilfredsstillende måde.

Døgninstitutionerne og godkendte opholdssteder har en konkret forpligtelse til at formidle reglerne om magtanvendelse og klageadgang over behandlingen i institutionerne og opholdsstederne til børnene, de unge og til forældrene. Denne formidlingsforpligtelse er på nogle institutioner og opholdssteder ikke varetaget på en tilfredsstillende måde, hvorfor Tilsynet vurderer, at der fortsat er behov for fokus på dette område.

I pkt. 6 nedenfor er tilsynet på børneområdet yderligere uddybet.

Krisecentrene

Det er Tilsynets generelle vurdering, at der fortsat ydes et godt pædagogisk og socialfagligt arbejde på krisecentrene.

Det er ligeledes Tilsynets indtryk, at brugerne modtager støtte under og efter opholdet, og at krisecentrene løbende udvikler den pædagogiske praksis og metode.

I pkt. 7 nedenfor er tilsynet på krisecentrene yderligere uddybet.

4. Tilsyn på handicapområdet

Der er for 2008 gennemført tilsyn på 64 tilbud. Heraf 19 dagtilbud, 31 døgntilbud, 10 bofællesskaber, og 4 tilsyn på døgntilbud til børn.

4.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser

Det er Tilsynets vurdering, at tilbuddene på handicapområdet i 2008 har arbejdet målrettet på at imødekomme tilsynets råd og vejledninger og henstillinger fra 2007.

Det er Tilsynets generelle vurdering, at der på handicapområdet arbejdes professionelt og målrettet med og omkring brugere og beboere. Det er Tilsynets vurdering, at brugere og beboere trives og er glade og tilfredse med deres liv og dagligdag i tilbuddene. Det er vurderingen at tilbuddene diskuterer og drøfter pædagogisk praksis og pædagogiske handlemuligheder.

Tilsynsbesøgene har omfattet brugere/beboere, som er væsentligt forskellige. Nogle brugere/ beboere er på mange områder meget velfungerende, mens andre brugere/beboere har et meget lavt fysisk og/eller psykisk funktionsniveau, herunder sengeliggende brugere/beboere og brugere/ beboere uden verbalt sprog.

Selvom de fleste brugere/beboere generelt trives, er det Tilsynets vurdering, at der er plads til forbedringer på en række områder, der har direkte og indirekte betydning for brugernes/beboernes trivsel. Eksempelvis skal nævnes, at Tilsynet har anbefalet, at tilbuddene hele tiden har fokus på målgruppe og brugersammensætningen i tilbuddene, herunder at der er opmærksomhed på, om der er brugere/beboere, der ikke trives, og som har behov for et andet og mere relevant og hensigtsmæssigt tilbud samt om der er mulighed for at tilbyde et sådant andet tilbud.

Tilsynet har ligeledes anbefalet, at der rettes særlig fokus på processen med at udvikle det indholdsmæssige i f.eks. dagtilbuddene sammen med brugergruppen, samt at der sættes på fokus på vedligeholdelse af inventar, istandsættelse af boligernes værelser og fællesrum, maling o.l. samt tilbuddenes generelle oprydning- og rengøringsstandard. Omkring det sidstnævnte er det Tilsynets vurdering, at mange beboere har behov for tilbud om mere hjælp til praktiske gøremål, såsom rengøring og personlig hygiejne. Der bør løbende være en diskussion/drøftelse om medarbejdernes rolle overfor brugerne i forbindelse med brugernes/beboernes oprydning og rengøring af boligerne. (skal medarbejderne gøre arbejdet for beboerne? Hvordan skal det håndteres, hvis beboerne eksempelvis ikke ønsker at gøre rent?)

På bofællesskabsområdet bør forvaltningen og Tilsynet fortsat have opmærksomhed på beboersammensætningen, de fysiske rammer, medicinhåndtering og magtanvendelsesområdet. Tilsynet har i 2008 haft fokus specielt på medicinhåndtering, idet der ikke føres

sundhedsfaglige tilsyn i bofællesskaberne af Sundhedsstyrelsen/ embedslægeinstitutionen, på samme måde som det sker på de øvrige botilbud.

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Handicapområdet:

	Tilbud med tilsyn	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt bemærkninger	Gennemsnitlig antal bemærkninger pr. tilbud
2008	64	91	15	1	107	1,67
2007	61	148	41	3	192	3,15
2006	62	100	17	1	118	1,90

Der er sket et fald fra 2007 til 2008 i antallet af råd og vejledninger og henstillinger på handicapområdet fra henholdsvis 148 til 91 og fra 41 til 15. Dette skyldes, at tilbuddene har fulgt op på de anbefalinger der blev afgivet i 2007, ligesom der generelt i året 2008 har været megen opmærksomhed på de forhold, hvorunder handicappede medborgere lever på forvaltningens tilbud.

4.2. Statistik for tilsyn 2008

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Handicapområdet:

Tema	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt
Særligt fokus for tilsynsbesøget	0	0	0	0
Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning	10	3	0	13
Tilbuddets fysiske rammer	19	6	0	25
Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren	6	2	0	8
Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet	15	1	0	16
Brugerindflydelse i tilbuddet	8	1	0	9
Inddragelse af pårørende i tilbuddet	10	0	0	10
Magtanvendelse i tilbuddet	1	0	1	2
Medicinhåndtering	6	2	0	8
Alkohol og stofmisbrug	1	0	0	1

Hjælpe midler i tilbuddet	2	0	0	2
Personale i tilbuddet	13	0	0	13
I alt	91	15	1	107

4.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008

Til brug for uddybning af de generelle vurderinger og statistiske oplysninger, jf. pkt. 4.1.-4.2. ovenfor, er der nedenfor beskrevet eksempler på råd og vejledninger, henstillinger og påbud inden for de temaområder, hvor der er flest bemærkninger. Antallet af bemærkninger for de enkelte temaområder fremgår af pkt. 4.2.

4.3.1. Råd og vejledninger

Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning

Bemærkningerne omhandler, at tilbuddene skal have opmærksomhed på, at ledelse, medarbejdere og visitationsenheden løbende drøfter målgruppe og beboersammensætning, samt drøfter mulige revisiteringer for de beboere, der ikke længere profiterer af opholdet i tilbuddet. Endelig, at der arbejdes målrettet pædagogisk med at sikre, at enkelte beboeres adfærd og normer i fællesrummene ikke ødelægger andre beboeres muligheder for at benytte fællesrum og fællesarealer i øvrigt.

For bofællesskabsområdet omhandler bemærkningerne, at der skal være mere fokus på at inddrage beboerne i fællesskabets struktur og rutiner, samt at beboerne inddrages i arbejdet med at beskrive fællesskabets målsætninger og værdier.

For dagtilbudsområdet omhandler bemærkningerne, at der skal være mere fokus på at inddrage brugerne i processen med at udvikle det indholdsmæssige i dagtilbuddene.

Tilbuddets fysiske rammer

Bemærkningerne omhandler, at der skal arbejdes med at forbedre de fysiske rammer, herunder bade og toiletfaciliteter. At der til stadighed skal være opmærksomhed på hvordan eksempelvis baderum kan gøres indbydende og hyggelige for beboerne, ligesom der skal være opmærksomhed på oprydning- og rengøringsstandard, herunder vedligeholdelse af tilbuddene.

Der er givet bemærkninger om, at tilbuddene skal være opmærksomme på at drøfte pædagogiske tiltag, således at beboerne ansvarliggøres vedrørende vedligeholdelse af inventar, istandsættelse af boligens værelser og fællesrum – maling o.l. – samt husets og boligens

generelle oprydnings- og rengøringsstandard.

Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren

Bemærkningerne omhandler manglende dagtilbud og at brugerne i større grad inddrages i handleplansarbejdet og evalueringen af handleplaner

Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet

Bemærkningerne omhandler en sikring af, at der udarbejdes skriftlige planer for betryggelse og hjælp til beboere ved voldsomme episoder, i forbindelse med dødsfald og alvorlig sygdom, manglende omsorg og nærvær i den pædagogiske praksis og manglende inddragelse af beboerne ved udarbejdelse af handleplaner.

Brugerindflydelse i tilbuddet

Bemærkningerne omhandler en sikring af, at rammerne for selvbestemmelse og medindflydelse beskrives og tydeliggøres for beboere og pårørende. At tilbuddene fokuserer på at formalisere brugerindflydelsen ved oprettelse af brugerråd. At sikre et højt informationsniveau overfor brugerne, eksempelvis i forbindelse med ændringer og strukturelle omlægninger i tilbuddene og forvaltningen. At brugerne i større grad inddrages i handleplansarbejdet og evalueringen af handleplaner

Inddragelse af pårørende i tilbuddet

Bemærkningerne omhandler en anbefaling om etablering af pårørenderåd og at forældre- og pårørendesamarbejdet formaliseres i tilbuddet. At der udarbejdes pårørendepolitikker.

Medicinhåndtering

Bemærkningerne omhandler lederens ansvar for at følge op på det sundhedsfaglige tilsyns anbefalinger og lederens ansvar for, at personalet har kendskab til Socialstyrelsens bekendtgørelse vedr. medicinhåndtering. Anbefaling om, at der opsættes procedure vedrørende fejlmedicinering, som en sikring af, at der sker en korrekt handlemåde i forholdet til eventuelle fejl. At medarbejdere løbende tilbydes kurser i medicinhåndtering.

Personalet i tilbuddet

Bemærkningerne omhandler, at der til stadighed er opmærksomhed fra ledelsens side om eventuelle samarbejdsproblematikker i tilbuddet, og at samarbejdskonflikter løses hurtigt, for bl.a. at sikre en fastholdelse af medarbejdere i tilbudet. At der sikres et fundament til en ny kultur og for at skabe et godt psykisk arbejdsmiljø. At der gives medarbejderne mulighed for til stadighed at tilegne sig nye kompetencer / ny viden, til gavn for beboerne.

At der sikres en ledelsesmæssig styrkelse i tilbuddet, således at det ikke alene er forstanderen der kan støtte og vejlede i hverdagen.

Særligt for bofællesskabsområdet er der afgivet anbefalinger om, at det sikres, at medarbejderne tilføres de fornødne kompetencer i forbindelse med ny brugergruppe. At der er opmærksomhed på om arbejdsplanlægningen er tilrettelagt hensigtsmæssigt af hensyn til hvornår beboerne er hjemme i bofællesskabet.

4.3.2. Henstillinger

Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning

Bemærkningerne omhandler en henstilling om, at der er større opmærksomhed på de beboere, der ikke trives, og er velplaceret i tilbuddet, med henblik på en revisitering af beboere til mere relevante tilbud.

Tilbuddets fysiske rammer

Bemærkningerne omhandler en henstilling om, at tilbuddet beskriver konkrete problemstillinger omkring tilgængelighed / adgang til fælles toilet samt de begrænsninger der er i forhold til en enkelt beboers mulighed, konkret for at komme ind og ud af sin egen bolig uden medarbejdernes støtte. At der er større opmærksomhed på rengøring, oprydning og vedligeholdelse af boligen. At der udarbejdes en generel renoverings- og vedligeholdelsesplan for tilbuddet.

Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren

Bemærkningerne omhandler manglende inddragelse af beboerne i udarbejdelse af handleplaner. Det er blevet henstillet, at der skal udarbejdes handleplaner for alle beboere. Det er henstillet, at beboerne hjælpes med hygiejne og rengøring.

Brugerindflydelse i tilbuddet

Bemærkningerne omhandler, at der sker en afklaring af hvilke udgifter til vedligeholdelse og nyanskaffelser beboerne selv skal afholde.

Medicinhåndtering

Bemærkningerne omhandler henstillinger om, at retningslinier og instrukser vedrørende medicinhåndtering gennemgås med medarbejderne på personalemøderne. At medicinskab bringes i overensstemmelse med de gældende regler og retningslinier. (Sundhedsstyrelsens vejledning om ordination og håndtering af lægemidler og Sundhedsstyrelsens vejledning om sygeplejefaglige optegnelser.)

4.3.3. Påbud

Der er givet et påbud vedrørende magtanvendelser, hvor tilsynet har påbudt bofællesskabet at følge regler og retningslinier for indberetning af magtanvendelser, herunder påbudt bofællesskabet at drøfte regler for

magtanvendelser samt procedure for indberetninger om magtanvendelser.

5. Tilsyn på psykiatriområdet

Der er for 2008 gennemført tilsyn på 44 forskellige tilbud indenfor psykiatriområdet, heraf 5 bosteder, 9 botilbud/- steder, 3 plejekollektiver, 18 bofællesskaber i 5 af kommunens bydele, 9 private opholdssteder og 13 væresteder/aktivitetscentre. Det bemærkes, at tilsynene udført på de 18 bofællesskaber er medregnet som 5 tilsyn, da de dækker 5 byområder (Vesterbro, Østerbro, Nørrebro, Brønshøj-Husum-Vanløse og Valby).

5.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser

Selvom der ikke er betydelige ændringer i antallet af bemærkninger siden 2007, er det Tilsynets generelle vurdering, at de fleste tilbud har arbejdet målrettet på at imødekomme Tilsynets råd og vejledninger og henstillinger fra 2007.

Der arbejdes målrettet med at implementere forvaltningens kvalitetsstandarder og kvalitetsmodel. Det drejer sig især om forholdene vedr. rengøring, personlig hygiejne, medicinhåndtering og pædagogiske handleplaner. Men det har dog endnu været for tidligt at kunne måle effekten i forbindelse med tilsynsbesøgene i 2008.

Mange steder er der udviklet arbejdspladser for beboerne på bostedet. Det har stor betydning for beboerne, ligesom der på flere tilbud arbejdes målrettet med kost og motion. Mange tilbud, både væresteder og bosteder arbejder med billedkunst og der bliver fremstillet mange flotte billeder, holdt udstilling ferniseringer m.m.. Det har forbedret beboernes livskvalitet.

De fleste beboere er glade for deres bolig og kontakten til personalet. Beboerne trives på mange måder, men nogle beboerne fravælger dog den fælles madordning, fordi den er for dyr eller fordi beboerne vælger at bruge pengene på f.eks. stoffer og alkohol. Det er Tilsynets vurdering, at man i 2009 bør have et særligt fokus på madordninger på bostederne.

Der er i 2008 påbegyndt modernisering af boliger, og nye selvstændige boliger til psykiske syge er opført, med en væsentlig bedre standard, men der er stadig mange meget små boliger med fælles bad og toilet og køkken.

Tilbudene er blevet bedre til at diskutere og drøfte den pædagogiske praksis og de pædagogiske handlemuligheder. Recovery-tankegangen er blevet mere indarbejdet i det daglige arbejde, men også andre teorier

bliver brugt til at løfte den pædagogiske praksis, for eksempel social færdighedstræning, og relationspædagogik.

Det er Tilsynets vurdering, at der fortsat er en tendens til, at man i boenhederne er meget optaget af at arbejde med det individuelle perspektiv i forhold til beboerne frem for at arbejde med fællesskabet og det pædagogiske miljø i tilbuddene. Der eksperimenteres på en positiv måde med, hvordan man bedst arbejder med det individuelle perspektiv, så beboeren bliver bedre i stand til at klare sig i egen bolig og undgår at blive ensom og udstødt.

Mange tilbud har udviklet beboermapper, hvor alle oplysninger om den enkelte beboer er samlet et sted. Dokumentationen er generelt forbedret i forhold til 2007. De fleste beboere har nu en pædagogisk handleplan, dog af noget svingende kvalitet. Der skrives meget, måske nogle gange for meget, så oplysningerne kan blive noget uoverskuelige.

Det er Tilsynets vurdering, at der fortsat skal være fokus på, at det sundhedsfaglige arbejde, den psykiatriske behandlingsplan og den psykologiske behandlingsplan, bliver bedre integreret i en samlet pædagogiske handleplan.

Forvaltningens vejledning om medicinhandling på de socialpsykiatriske bosteder er kendt af langt de fleste medarbejdere på bosteder, og der er udarbejdet nye medicininstrukser. Der arbejdes medicinskpædagogisk med at lære beboerne betydningen af medicinen, hvordan man doserer og husker medicinen m.m.. Langt de fleste beboere får medicinen udleveret af personalet, nogle flere gange om dagen andre i daglige eller ugentlige doserings æsker. Der er stor opmærksomhed på området og personalet er meget omhyggelige med PN medicin og registrering af utilsigtede hændelser.

Det er Tilsynets vurdering, at der bør fokuseres mere på en struktureret behandling i forhold til misbrug. Det drejer sig primært om manglende viden om Københavns Kommunes misbrugspolitik på bocenterområdet, og manglende implementering af de punkter, der er beskrevet i misbrugspolitikken og i kvalitetsstandarderne på området. Det er ofte svært ud fra dokumentationen at læse om der arbejdes med misbruget. Der mangler en beskrivelse af psykiater- og psykologindsatsen i forhold til misbruget.

Lovgivningen om magtanvendelse er kendt af langt de fleste ansatte, og nye medarbejdere og vikarer får udleveret Københavns Kommunes pjece på området. Men der er brug for jævnlige drøftelser af lovgivningen og de pædagogiske dilemmaer, der kan opstå i en hverdag med vanskeligt stillede medborgere.

Værestederne fungerer fint. Det er små hyggelige samlingssteder med forskellige tilbud om aktiviteter, mad og udflugter, men der mangler samarbejde med de distriktpsychiatriske centre og socialcentre.

I **bofællesskaberne** for psykisk syge er medicinvejledningen ikke indarbejdet i det daglige arbejde, og der er brug for at forbedre indsatsen omkring medicinbehandling, dokumentation og samarbejde med behandlingspsykiatrien og praktiserende læger.

For beboerne i bofællesskaberne er der brug for tilbud om mere hjælp til praktiske gøremål, som rengøring og personlig hygiejne, og der er brug for mere hjælp til rengøring på fællesarealerne.

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Psykiatriområdet:

	Tilbud med tilsyn	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt bemærkninger	Gennemsnitlig antal bemærkninger pr. tilbud
2008	44	98	47	0	145	3,30
2007	41	105	46	0	151	3,68
2006	30	50	35	8	93	3,10

På baggrund af Tilsynets observationer i forbindelse med tilsynsbesøgene og de råd og vejledninger, henstillinger og typer af bemærkninger der er givet på psykiatriområdet for 2008 har Tilsynet følgende bemærkninger i forhold til statistiske oplysninger:

Når man sammenligner tallene fra 2007 og 2008 er der ingen særlig forskel på antallet af bemærkninger.

Der er stadig mange bemærkninger om tilbudenes fysiske rammer, magtanvendelse og medicinbehandling. Det skyldes hovedsageligt, at det ikke er muligt at måle effekten af den indsats tilbudene er startet på endnu.

Der er sket en stigning af bemærkninger, under temaet tilrettelæggelse af den samlede indsats, 33 bemærkninger i 2008 mod 25 i 2007. Det skyldes især den opmærksomhed Tilsynet har haft på de pædagogiske handleplaner og samarbejdet med socialcentre og behandlingspsykiatrien.

I 2007 var der 13 bemærkninger om inddragelse af pårørende i tilbudet

mod kun 1 bemærkning 2008. Det skyldes, blandt andet, at der er udarbejdet en ny pårørendepolitik.

Der er ikke givet nogen påbud i 2008, men i et tilfælde fandt Tilsynet så kritisable forhold, at der omgående skulle handles på det. Det drejer sig om dårlig hygiejne, svamp, manglende vedligeholdelse. Tilbudet blev lukket kort efter besøget. Det fremgår derfor ikke af statistikken.

5.2. Statistik for tilsyn 2008

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Psykiatriområdet:

Tema	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt
Særligt fokus for tilsynsbesøget	0	1	0	1
Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning	7	3	0	10
Tilbuddets fysiske rammer	12	10	0	22
Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren	27	6	0	33
Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet	10	1	0	11
Brugerindflydelse i tilbuddet	4	2	0	6
Inddragelse af pårørende i tilbuddet	0	1	0	1
Magtanvendelse i tilbuddet	15	5	0	20
Medicinhåndtering	11	15	0	26
Alkohol og stofmisbrug	7	3	0	10
Hjælpemidler i tilbuddet	2	0	0	2
Personale i tilbuddet	3	0	0	3
I alt	98	47	0	145

5.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008

Til brug for uddybning af de generelle vurderinger og statistiske oplysninger, jf. pkt. 5.1.-5.2. ovenfor, er der nedenfor skrevet eksempler på råd og vejledninger samt henstillinger inden for de temaområder, hvor der er flest bemærkninger. Antallet af bemærkninger for de enkelte temaområder fremgår af pkt. 5.2.

5.3.1. Råd og vejledninger

Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning

Bemærkningerne drejer sig om, at beboersammensætningen drøftes med visitationen og at der bliver arbejdet mere systematisk med at formulere målsætninger og værdier for det pædagogiske arbejde.

Tilbuddets fysiske rammer

Det drejer sig primært om at forbedre rengøringsstandarden, primært i de enkelte boliger, men også i fælles køkkener og fællesrum. Endvidere om utidssvarende bade og toiletforhold. Der er meget små boliger der påvirker beboernes trivsel og det pædagogiske arbejde. Drøftelse af vedligeholdelseskonto i bofællesskaberne med henblik på fælles retningslinier.

Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren

Bemærkningerne drejer sig om manglende samarbejde med socialcentrene og behandlingspsykiatrien, kvaliteten af de pædagogiske handleplaner, manglende beskrivelse af en samlet tværfaglig indsats og manglende hjælp til personlig hygiejne. Tilsynet anbefaler at der udarbejdes fælles standarder, for udarbejdelse af pædagogiske handleplaner, der giver et overblik over beboerens situation og behovet for hjælp. Det drejer sig især om bofællesskabsområdet.

Tilbudene bør drøfte fordele og ulemper ved, at der ikke er personale i weekenden og om der kan henvises til andre tilbud. Det anbefales, at al dokumentation skrives elektronisk. Der rådgives om, at personalet har nøgler til beboernes bolig for at kunne komme beboeren til hjælp, hvis der er behov herfor. Det anbefales, at den psykologfaglige dokumentation indgår i den samlede dokumentation og at al dokumentation om den enkelte beboer er samlet et sted.

Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet

Bemærkningerne drejer sig om, at der planlægges flere mere strukturerede aktiviteter som pædagogiske virkemidler i tilbud til unge og at der aftales regler om besøg især om natten. Utilfredshed hos beboerne tages op med henblik på at ændre en negativ kultur. Der skal være fokus på de beboere, der har brug for praktisk hjælp og til personlig hygiejne og tøjvask. Der skal være mere fokus på fællesskabet i boafdelinger, hvor der er mange beboere der isolerer sig og beboere der gerne vil have mere kontakt til kontaktpersoner og hjemmevejleder. Det drejer sig om, at der er madordninger, der ikke fungerer, beboere som får meget lidt mad eller usund mad. At mulighederne for at etablere et spisehus drøftes.

Magtanvendelse i tilbuddet

Bemærkningerne drejer sig primært om, at personalet skal vedligeholde

viden om magtanvendelser, og at der skal ske jævnlige drøftelser i personalegruppen om regelsættet om magtanvendelser.

Medicinhåndtering

Bemærkningerne drejer sig om, at dokumentationen er svært læselig og at personalet skal blive bedre til at arbejde efter Københavns Kommunes vejledning om medicinhåndtering. Der bør udarbejdes stamoplysninger på første side i beboermappen med oplysninger om diagnoser og de sygeplejefaglige optegnelser med alle 11 punkter bør blive mere udførligt beskrevet og behandlingen evalueret.

Alkohol og stofmisbrug

Det drejer sig primært om manglende viden om Københavns Kommunes politik på området, og manglende implementering af de punkter, der er beskrevet i misbrugspolitikken og i kvalitetsstandarderne. Det er ofte svært ud fra dokumentationen at læse, om der arbejdes med misbrug og det manglende tværfaglige samarbejde.

5.3.2. Henstillinger

Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning

Bemærkningerne drejer sig om, at der bør formuleres en projektbeskrivelse, der beskriver målsætninger og mål for det pædagogiske arbejde og en plan for, hvordan målene skal nås. Et tilbud bør fortsat støtte en beboer, selvom vedkommende skal flytte i et andet tilbud.

Tilbuddets fysiske rammer

Bemærkningerne drejer sig om meget kritisable rengøringsstandarder, primært i de enkelte boliger, men også i fælleskøkkener og fællesrum, badeværelser og toiletter. Manglende vedligeholdelse, svamp og fugtskader. Der er manglende indførelse af kommunes kvalitetsstandarder om hjælp til rengøring i boligen.

Tilrettelæggelse af den samlede indsats overfor brugeren

Bemærkningerne drejer sig om manglede eller meget lidt samarbejde med socialcentre og behandlingspsykiatrien. Der er dårlig kvalitet eller ingen udarbejdelse af pædagogiske handleplaner samt manglende hjælp til personlig hygiejne og manglende aktivitets tilbud.

Brugerens trivsel og dagligdagen i tilbuddet

Bemærkningerne har drejet sig en enkelt beboer som tydelig mistrives, og er overladt til sig selv, lever en kaotisk tilværelse og mangler hjælp til både menneskelige og praktiske forhold.

Magtanvendelse i tilbuddet

Bemærkningerne omhandler primært en direkte manglende viden om

regelsættet om magtanvendelse.

Medicinhåndtering

Det drejer sig om en svag og manglende dokumentation på de 11 sygeplejefaglige punkter, som fremgår af Sundhedsstyrelsens vejledning om sygeplejefaglige optegnelser. Der er fundet fælles medicin og fejl i medicinlister og manglende tydelige medicininstrukser der følger Kommunens vejledning om medicinhåndtering. Der står ikke på medicinlisten, hvad medicinen gives imod.

I bofællesskabsområdet er der manglende administration og hjælp til medicinhåndtering. Det sundhedsfaglige arbejde er ikke integreret i det pædagogiske arbejde. Den lægelige og sundhedsfaglige journal indgår ikke i beboermappen således, at alle oplysninger på beboeren er samlet et sted. Der er manglende kendskab til kommunens vejledning om medicinhåndtering. Dokumentation og vurdering af hvilken hjælp beboeren har behov for ved medicinhåndtering mangler, ligesom navn og cpr.nr på al medicin og på doseringsæsker.

Alkohol og stofmisbrug

Det drejer sig om manglende viden og implementering af København Kommunes misbrugspolitik i det daglige arbejde. Der udarbejdes ikke pædagogiske handleplaner for de beboere der har et misbrug. Der mangler en tværfaglig indsats i forhold til behandling af misbrug. Den medicin der ordineres, både psykofarmaka og metadon, skal så vidt det er muligt ordineres fra den psykiatriske konsulent og udleveres af personalet.

5.3.3. Påbud

Der er ikke givet nogle påbud for 2008.

6. Tilsyn på børneområdet

Der er for 2008 gennemført tilsyn på 37 forskellige tilbud indenfor børneområdet, heraf 29 dag- og døgnbehandlingssteder for børn og 8 private opholdssteder.

6.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser

Indtrykket fra de gennemførte tilsynsbesøg er, at institutionernes og opholdsstedernes børne- og ungemiljøer og vilkår for den socialpædagogiske virksomhed, arbejdstilrettelæggelsen og udøvelsen af det socialpædagogiske arbejde har en god standard, uanset hvilke særlige målgrupper, der arbejdes med.

Det generelle indtryk er, at institutionernes og opholdsstedernes ledelser og personalegruppers arbejde og omsorg for anbragte børn og

unge repræsenterer kyndighed, engagement og en professionel standard, der svarer til kompleksiteten i institutionernes og opholdsstedernes opgaver med børnene og de unge.

Det er indtrykket, at der generelt hos de anbragte børn og unge er en rimelig trivsel og en grundlæggende tilfredshed med deres vilkår og ophold på institutionen samt personalets omsorg for dem. Der er mange klare udsagn fra børn og unge om deres oplevelse af god og virksom støtte og behandling under opholdene – og tillige kritiske udsagn om forhold, som de mener bør være anderledes.

Der er registreret udsagn fra forældre til anbragte børn og unge om deres, ofte, store tilfredshed med institutionernes omsorg og behandling af deres børn, men også udsagn med kritik af institutioners dialog og samarbejdspraksis i forhold til forældre.

Tilsynet har ved tilsynsbesøg i enkelte institutioner og opholdssteder set forhold og omstændigheder, der har givet anledning til kritik – og som har medført afgivelse af råd og vejledninger samt henstillinger – og ganske få påbud.

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Børneområdet:

	Tilbud med tilsyn	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt bemærkninger	Gennemsnitlig antal bemærkninger pr. tilbud
2008	37	82	33	2	117	3,16
2007	36	65	19	0	84	2,33
2006	33	70	41	1	112	3,39

Der er afgivet 82 råd og vejledninger, hvilket er en stigning i antallet af råd og vejledninger sammenlignet med 2007, hvor der blev givet 65. Det er ikke indtrykket, at det øgede antal råd og vejledninger er et udtryk for en ”forværret tilstand” i institutionerne og opholdsstederne generelt, men måske snarere, at Tilsynet har reageret på standarder, der ikke er blevet ændret fra 2007, herunder en stor opmærksomhed på magtanvendelse og medicinbehandling.

Der er givet 33 henstillinger i 2008, hvilket er en stigning i antallet af henstillinger afgivet i 2007, hvor der blev givet 19. Den mest markante stigning skyldes institutioners og opholdssteders utilstrækkelige medicinbehandling. Endvidere er der afgivet enkelte henstillinger om, at børn og unges kritik af forhold og vilkår skal undersøges af stedernes

ledelser, i dialog med børnene og de unge.

6.2. Statistik for tilsyn 2008

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Børneområdet:

Tema	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt
Særligt fokus for tilsynsbesøget	0	0	0	0
Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning	0	1	0	1
Tilbuddets fysiske rammer	15	2	0	17
Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren	6	2	0	8
Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet	6	6	0	12
Brugerindflydelse i tilbuddet	12	1	0	13
Inddragelse af pårørende i tilbuddet	18	1	0	19
Magtanvendelse i tilbuddet	14	9	1	24
Medicinhåndtering	7	11	1	19
Alkohol og stofmisbrug	0	0	0	0
Hjælpemidler i tilbuddet	1	0	0	1
Personale i tilbuddet	3	0	0	3
I alt	82	33	2	117

6.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008

Til brug for uddybning af de generelle vurderinger og statistiske oplysninger, jf. pkt. 6.1.-6.2. ovenfor, er der nedenfor beskrevet eksempler på råd og vejledninger, henstillinger og påbud inden for de temaområder, hvor der er flest bemærkninger. Antallet af bemærkninger for de enkelte temaområder fremgår i pkt. 6.2.

6.3.1. Råd og vejledninger

Tilbuddets fysiske rammer

Bemærkningerne drejer sig om vedligeholdelsesstand, indretninger, kvaliteten af inventar, kvaliteten af rengøring.

Den generelle fysiske standard for institutionerne og opholdsstederne er rimelig, dog er der enkelte institutioner, hvor tilstanden nok kan siges at være acceptabel, men hvor Tilsynet alligevel har sat spørgsmålstegn ved holdbarheden af standarden. Således er der fortsat enkelte døgninstitutioner med dobbeltværelser, og enkelte døgninstitutioner med ekstremt små værelser til børn og unge. I enkelte institutioner er standarden for bad- og toiletfaciliteter ikke vurderet at være tilfredsstillende.

En enkelt døgninstitution har til huse i en øjensynlig utilstrækkelig og nedslidt bygning – ikke nogen god ramme for institutionens virksomhed.

Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren

Bemærkningerne drejer sig om samarbejde med især socialcentre.

Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet

Bemærkningerne drejer sig om manglende ledelsesmæssig lydhørhed over for børns og unges konkrete kritik af forhold i institutioner.

Brugerindflydelse i tilbuddet

I institutionerne og opholdsstederne er der god inddragelse af børn og unge i planer om børnenes og de unges egen situation og perspektiv.

Bemærkningerne drejer sig om, at der i enkelte institutioner og opholdssteder ikke er organiseret ”brugerindflydelse” i form af børn og unges dialog med institutionernes ledelser om institutionernes virksomhed. Det har givet anledning til bemærkninger om etablering af ”børneråd” og ”ungeråd”, hvor valgte repræsentanter for børn og unge kan være i dialog med institutionernes og opholdsstedernes ledelser.

Inddragelse af pårørende i tilbuddet

Generelt er der en tilfredsstillende inddragelse af forældrene i institutionernes og opholdsstedernes arbejde med børnene og de unge.

Bemærkningerne drejer sig om, at der i enkelte institutioner og opholdssteder er ingen – eller mangelfuld dialog imellem forældrene til de anbragte børn og unge og institutionernes og opholdsstedernes ledelser. Flere institutioner har fortsat ikke fået etableret forældreråd, og i enkelte selvejende institutioners bestyrelser mangler fortsat forældrerepræsentation.

Magtanvendelse i tilbuddet

Bemærkningerne drejer sig om institutioners og opholdssteders mangelfulde administration af reglerne i bekendtgørelsen om magtanvendelse.

Der er generelt i en række institutioner og opholdssteder vanskeligheder med få gennemført en acceptabel og stabil praksis - de fastsatte regler om registrering og indberetninger følges, men kvaliteten af registreringer, undersøgelser og indberetninger af magtanvendelseshandlinger kan forbedres.

Medicinhåndtering

Bemærkningerne drejer sig om institutioners og opholdssteders mangelfulde administration af medicinhåndteringsbestemmelser.

I løbet af de senere år er det blevet mere almindeligt, at der iblandt børn og unge, der er anbragt udenfor hjemmet, er børn og unge, der sideløbende med den socialpædagogiske behandling, er i en lægeordineret medicinbehandling. I næsten samtlige institutioner og opholdssteder er der medicinerede børn og unge. I enkelte døgninstitutioner er næsten samtlige børn og unge medicinerede.

Dette er baggrunden for Tilsynets opmærksomhed på, at institutionerne og opholdsstederne kender og administrerer medicin i nøje overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens medicinhåndteringsvejledninger. Tilsynet har konstateret, at der på en række institutioner og opholdssteder fortsat har været problemer med at forstå og praktisere medicinhåndteringen på en tilfredsstillende måde.

På ganske få behandlingsinstitutioner, hvor alle - eller de fleste børn og unge - er i en omfattende medicinbehandling, har Tilsynet anbefalet, at medicinhåndteringen bør administreres af sundhedsfaglige medarbejdere.

6.3.2. Henstillinger

Brugernes trivsel og dagligdag i tilbuddet

I en akutinstitution for unge havde flere af de unge haft relativt lange midlertidige ophold, og dette gav problemer og konflikter i arbejdet med disse unge.

Enkelte andre døgninstitutioner har haft ledelses- og personaleudskiftninger, og i den efterfølgende forandringsproces har der været oplevet – og redegjort for vanskeligheder, også i arbejdet med de anbragte børn og unge.

Magtanvendelse i tilbuddet

Døgninstitutionerne og godkendte opholdssteder har en konkret forpligtelse til at formidle reglerne om magtanvendelse og klageadgang over behandlingen i institutionerne og opholdsstederne til børnene, de unge og til forældrene. Denne formidlingsforpligtelse er på nogle

institutioner og opholdssteder ikke varetaget på en tilfredsstillende måde, og har derfor givet anledning til bemærkninger om, at praksis skal ændres og forbedres.

Medicinhåndtering

Der henvises til bemærkningerne om medicinhåndtering under råd og vejledninger, hvoraf det fremgår, at der på en række institutioner og opholdssteder fortsat har været problemer med at forstå og praktisere medicinhåndteringen på en tilfredsstillende måde.

6.3.3. Påbud

Der er givet 2 påbud for 2008, én vedrørende administration af magtanvendelsesregler, og én vedrørende administration af medicinhåndteringsbestemmelserne.

7. Tilsyn på krisecentre

Der er for 2008 gennemført tilsyn på krisecentrene i Københavns Kommune. Det drejer sig om 3 kommunale, 3 med driftsoverenskomst og 1 uden driftsoverenskomst. Sidstnævnte er udelukkende et kvindekrisecenter for voldsramte eller voldstruede kvinder og deres eventuelle børn.

To af de kommunale krisecentre henvender sig udelukkende til kvinder, der enten er voldsramte/voldstruede eller boligløse. De øvrige henvender sig både til voldsramte/voldstruede kvinder og boligløse mænd og kvinder, enlige og familier.

7.1. Tilsynets generelle vurderinger og overvejelser

Det er Tilsynets generelle vurdering, at der fortsat ydes et godt pædagogisk og socialfagligt arbejde på krisecentrene.

Det er Tilsynets indtryk, at brugeren modtager støtte og udbytte, under og efter opholdet, og at Krisecentrene til stadighed udvikler den pædagogisk metode og den pædagogisk praksis.

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Krisecentre:

	Tilbud med tilsyn	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt bemærkninger	Gennemsnitlig antal bemærkninger pr. tilbud
2008	7	10	0	0	10	1,43
2007	7	5	1	0	6	0,86
2006	7	27	3	0	30	4,29

I forhold til bemærkninger givet for 2007 er der givet flere bemærkninger for 2008.

For 2007 blev der givet få bemærkninger. Bemærkningerne blev - på nær to bemærkninger – givet på brugerindflydelse i tilbuddet.

For 2008 blev der givet bemærkninger på 5 ud af 11 områder. De to områder, der blev givet flest bemærkninger på, omhandler ”tilrettelæggelsen af den samlede indsats” og ”brugerindflydelse” med hver 3 bemærkninger. Der er herudover givet to bemærkninger på ”brugernes trivsel” og en enkelt bemærkning på henholdsvis ”tilbuddets fysiske rammer” og ”magtanvendelse”.

Ingen af bemærkningerne har en alvorligere karakter.

Alle bemærkninger falder ind under betegnelsen ’Råd og Vejledning’. Der er ikke givet henstillinger og påbud på nogle af Krisecentrene i 2008

7.2. Statistik for tilsyn 2008

Bemærkninger givet i forbindelse med tilsyn – Krisecentre:

Tema	Råd og vejledning	Henstilling	Påbud	I alt
Særligt fokus for tilsynsbesøget	0	0	0	0
Tilbuddets målgruppe, målsætning og brugersammensætning	0	0	0	0
Tilbuddets fysiske rammer	1	0	0	1
Tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren	3	0	0	3
Brugerens trivsel og dagligdag i tilbuddet	2	0	0	2
Brugerindflydelse i tilbuddet	3	0	0	3
Inddragelse af pårørende i tilbuddet	0	0	0	0
Magtanvendelse i tilbuddet	1	0	0	1
Medicinhåndtering	0	0	0	0
Alkohol og stofmisbrug	0	0	0	0
Hjælpemidler i tilbuddet	0	0	0	0

Personale i tilbuddet	0	0	0	0
I alt	10	0	0	10

7.3. Typer af råd og vejledning, henstillinger og påbud 2008

Til brug for uddybning af de generelle vurderinger og statistiske oplysninger, jf. pkt. 7.1.-7.2. ovenfor, er der nedenfor beskrevet eksempler på råd og vejledninger, henstillinger og påbud inden for de temaområder, hvor der er flest bemærkninger. Antallet af bemærkninger for de enkelte temaområder fremgår i pkt. 7.2.

7.3.1. Råd og vejledninger

Fysiske rammer

Der er givet en bemærkning, der omhandler indretningen.

Tilrettelæggelsen af den samlede indsats

To af bemærkningerne vedrører et krisecenters oplevelse af vanskeligheder i samarbejdet med socialcentrene. Den tredje bemærkning omhandler et krisecenters overvejelser omkring at undvære nattevagtsdækning.

Brugernes trivsel og dagligdag i tilbuddet

Den ene bemærkning omhandler vaskefaciliteter og den anden bemærkning omhandler familiernes støttebehov.

Brugerindflydelse i tilbuddet

Alle tre bemærkninger omhandler udviklingen af den formelle brugerindflydelse

Magtanvendelse

Der er givet en enkelt bemærkning, der omhandler registrering og indberetning af magtanvendelse.

7.3.2. Henstillinger

Der er ikke givet nogen henstillinger i 2008.

7.3.3. Påbud

Der er ikke givet nogen påbud for 2008.